

DPN 5548

Title: मत्स्य वासुदेव सम्बाद / MATSYA VĀSUDEVA SAMBĀDA

Run. No. 6239

Cat. No.

Micro. No.

Subject जुग / Purana

Religion: Hindu / Bauddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 13.4 x 30.0

Folios 4

Lines (in a page) 10

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Script: New. / Dev. / Bhuja. / Ran. /

Illus. :

Material: palmleaf / paper / thiyasaphu /

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

centimeter

5

10

15

20

2.5

20

15

10

5

0

Centimeter

5

10

15

20

25

30

35

१४२

मत्स्य पार्ष्णिपद सम्वाद

श्रीगणेशायनमः ॥ मत्स्य उवाच ॥ पुरा रथत्ररेकल्येपरिपृष्टो महात्मना ॥ मन्दरस्थो
 महादेवः पीनाकीबुल्लस्य ॥ स्वयं ॥ कथमारोग्यमैश्वर्यमनन्तममरेश्वर ॥ स्वल्पेन
 तपसा देवभवेनोशोधवानृणां ॥ किमज्ञातं मया देवत्वस्य सादादधोक्षज ॥ स्वल्प
 केनापि तपसा महत्फलमिहोच्यतां ॥ इति पृष्टः स विश्वात्मा बुल्लस्य लोकभावनः
 ॥ उमापतिरुवाचे दं मनसः प्रीतिकारकं ॥ अस्मादथ तत्र रात्कल्याणं विंशतिमो यदा
 ॥ वाराहो भविता कल्पस्तस्य मन्त्ररेणुमे ॥ वैवस्वताख्यं संजाते सप्तमे सप्तलोकधः
 क ॥ द्वापराख्यं युगं तस्मिन् सप्ताविंशतिमत्तदा ॥ तस्यान्ते समहानी लोवासु देवोज
 नार्दनः ॥ भारवतारणार्थाय त्रिधा विष्णुर्भविष्यति ॥ देवाय नो मुनिस्तद्वदो हि गोयो
 थकेशवः ॥ कंसारिर्दण्डमथ नः केशवः ॥ केशनाशनः ॥ पुरी दारावती नाम साम्प्रतं यो
 दशस्थली ॥ दिव्यानुभावसंयुक्ता मभिवासाय धर्मिनः ॥ इष्टं ममाजयाराज न करि

॥ रामः ॥
 ॥ १ ॥

षतिजगत्पतेः ॥ तस्यां कदाचिदासीनः सभायाममित्युतिः ॥ भार्याभिर्हस्तिभिर्ह्रैः
 भूरिभिर्भूरिदक्षिणः ॥ कुरुभिर्देवगन्धर्वैरभितः कैरभार्दनः ॥ प्रवृत्तासु पुराणी सुधर्म
 सम्बन्धिनीषु च ॥ कथासु भीमसेनेन परिपृष्टः प्रतापवान् ॥ त्वया पृष्टं स्वधर्मस्यारहस्य
 स्यात्संभेदकम् ॥ भविता ते सदा बुल्लस्य कर्तृर्वैचर्यकोदरः ॥ प्रवर्तको स्वधर्मस्य पाण्डुः
 मृनुर्महाबलः ॥ तस्य तिष्ठो वको नाम जठरे हव्यवाहनः ॥ मया दत्तः स धर्मात्मा ते न वा सो
 वकोदरः ॥ अतीवानुदशीलश्च नागासुतबलो महान् ॥ भविष्यत्यजरः साक्षात्कंदर्पश्चैव
 बुद्धिमान् ॥ धार्मिकस्याप्यशक्तस्य तीव्रान्निहन्तु पोषणे ॥ इमं वृत्तमशेषाणां पुंसं
 सांपुसं तेन ॥ वासुदेव उवाच ॥ वृत्तानामधिकं यतः ॥ कथयिष्यति विश्वात्मा वासु
 देवो जगद्गुरुः ॥ अशेषयज्ञफलदमशेषाघविनाशनं ॥ अशेषदुष्टशमनमशेष
 घसुरपूजितं ॥ पवित्राणां पवित्रं च मंगलानां च मंगलं ॥ भविष्याणां पुराणां नोपु

राणां पुरातनं ॥ वासुदेव उवाच ॥ यद्यष्टमां चतुर्दश्यां द्वादशीं च धर्मात् ॥ अनेपि
 दिनक्षेषु न शक्नुम्यमुपोषितुं ॥ ततः पुण्यामिमां भीमतिथिं पापप्रणाशिनीं ॥ उपोष्य वि
 धिनानेन गच्छेद्विष्णोः परंपदं ॥ मघमां सप्तदशमीं यदा शक्यं भवेत्तदा ॥ घृतेनाभ्यंजनं
 कृत्वा तिस्रस्तानं समाचरेत् ॥ तथैव विलुप्तमभ्यर्चनं नारायणेति च ॥ कृत्वा यथादौ संपू
 ज्य शिरः सर्वात्मनेति च ॥ वैकुण्ठयेति वैकुण्ठसुरः श्रीवत्सधारिणे ॥ शंखिने च किणे
 तद्वद्दिने वरदायिणे ॥ सर्वे नारायणसौवं संपूज्या बहवः कृमात् ॥ दामोदरायै त्पुद
 रं मेढ्रं पंचशरालं यवै ॥ उरुसो भाग्यनाथाय जाननी भूधारिणे ॥ नमो नीलाय वै जघेपा
 दो विष्णुसृजे पुनः ॥ नमो देवै नमं शास्त्रे नमो शौलक्ष्मणे नमः श्रियै ॥ नमः पुष्पे नमस्तु
 त्यै नमः द्रष्टुं तथा श्रियं ॥ नमो विहंगनाथाय वासुदेवाय प्रक्षिणे ॥ विष्णुपुत्रधिनैः
 नित्यं गुरुद्व्याभिपूजयेत् ॥ एवं संपूज्य गोविंदमुमापतिविनायकौ ॥ ग-मैर्मासेस्त

॥ रामः ॥
 ॥ २ ॥

न ५

धाधूपैर्भोज्यैर्नानाविधैरपि ॥ गव्येन पयसा सिद्धां दशधामधवाग्नतः ॥ सर्पिषा सह भुक्त्वा
 तां गत्वा क्षातप्रदं बुधः ॥ न्ययो धंदंतकाष्टं च अथ बारादि रं बुधः ॥ गृहीत्वा धारयेद्गता
 नं वातः प्रागुदं मुखः ॥ द्रुयात्सायंतनी कृत्वा स-ध्यामस्तमिते रवौ ॥ नमो नारायणायेति
 त्नाम हं शरणं गतः ॥ एकादश्यां निराहारं समभ्यर्च्य च केवलं ॥ रात्रिं च सकलां स्थित्वा स्वा
 नं वपयसा पिव ॥ सर्पिषा विशदहनं कृत्वा ब्राह्मणपुंगवैः ॥ सहैव पुण्डरीकाक्षं द्वादश्यां
 क्षीरभोजनं ॥ करिष्यामि यत्तात्मा हं निर्विघ्नेनास्तु मे धनं ॥ एवं मुक्तास्त्रये द्रुमाविति हासः
 कथां पुनः ॥ अन्ताप्रभाते संपूज्य नदीं गत्वा विशांपते ॥ स्नानं कृत्वा मुदा तदस्यां खण्डनं
 निवर्जयेत् ॥ रपास्य स-ध्यां विधिवत्कंचपितृतर्पनं ॥ घण्टां मय बहूषी केशममल-ध्यायः
 मीश्वरं ॥ गृहस्य पुरतो भक्ता मण्यं कारयेद्बुधः ॥ दशहस्तमभाष्टौ वा करान्कुर्याद्विशां प
 ते ॥ चतुर्हस्तां च भांकुर्याद्देदीमहिरिनिमूदन ॥ चतुर्हस्तप्रमाणं च विन्यसेत्तत्र तोरणं

न ३

प्रलम्बकलसंतत्र मासमात्रेण संयुतं ॥ द्विद्वेणजलसंपूर्णमधःकृत्वाजिनेस्थितं ॥ त
 संधाराश्चशिरसाधारयेत्तकलान्निशां ॥ धारभिर्भूरिभिर्भूरिफलंवेदविदोविदुः ॥ यत्का
 लस्मात्कुरुश्रेष्ठधाराधार्यामिश्रकृतः ॥ तथैवविष्णोश्चशिरसितैलधारं प्रपातयेत् ॥ अ
 रत्निमात्रं कुरु च कृत्वा तत्र त्रिमेखलं ॥ योनिचक्रं च तत्कृत्वा वा स्रगैर्यवसर्पिषी ॥ तिलांश्च
 विलुदैवत्यैर्मन्त्रैरेकाग्निवत्तदा ॥ कृत्वा च वैष्णवं सम्यक् च रुं गोक्षीरसंयुतं ॥ निष्णावा
 द्प्रमाणं वै धारं मासाद्यपातयेत् ॥ जलकुम्भात्माहावीरस्थापयित्वा त्रयोदश ॥ भक्षैर्नाना
 विधैर्युक्तान् सितवस्त्रैरलंकृतान् ॥ सुतानो दसुरैः पात्रैः पञ्चरत्नसमन्वितान् ॥ चतुर्भिर्वज्र
 वैर्होमस्तत्र कार्य उदसुरैः ॥ रुद्राश्चतुर्भिश्च यजुर्वेदपरायणैः ॥ वैष्णवीनि च सामानि
 चतुरसामवेदिनः ॥ अरिष्टरत्नसहितान् अभितः परिपाठयेत् ॥ एवं द्वादशते विप्रावस्त्रः
 मात्पानुलेपनैः ॥ पूजयेदङ्गुलीयैश्च कटकैर्होममुत्रिकैः ॥ वासोभिः शयनीयैश्च वित्तः

॥ रामः ॥

॥ ३ ॥

शाखाविवर्जितः ॥ एवं क्षपाति वाक्ष्या वै गीतमै गलनिश्चनैः ॥ उपाध्यायस्य च पुनः द्विगुणं
 सर्वमेव तु ॥ ततः प्रकृते विमले समुत्थाय त्रयोदश ॥ गार्वेदशात्कुरु श्रेष्ठसौवर्णमुखसं
 युताः ॥ पयस्विनीः शीलवतीः कांश्यदोहसमन्विताः ॥ रौप्यखुराः सुवस्त्राश्च चन्दनेनाभि
 षेचिताः ॥ तास्तु ते मां ततो भक्त्या भक्ष्यभोजनतर्पितान् ॥ कृत्वा चैर्विष्णोः सत्त्वात्तैर्नानावि
 धैस्ततः ॥ भुक्त्वा वाक्षारलवणमात्मना च विवर्जयेत् ॥ अनुगच्छेत्पदान्नाष्टौ पुत्रभार्यासमन्वि
 तः ॥ प्रीयतामत्र देवेशः केशवः क्लेशनाशनः ॥ शिवस्य हृदये विष्णुर्विष्णोश्च हृदये शिवः
 ॥ यथा कुरु नमश्नामि तथा मे स्वस्ति वायुषः ॥ एवं मुञ्चार्थितान् कुम्भान् गावश्च शयनानि च ॥
 वासांसि वैवस्वीणि गृहाणि प्रापयेद्बुधः ॥ स्वभावां वज्रशस्त्राणि कामपि सुसंस्कृतान् ॥ शर्पा
 दशाङ्गुलीमसर्वोपहारसंयुतान् ॥ इति हासपुराणनिवाचयित्वा तिवाहयेत् ॥ तद्दिनं न
 रशाङ्गुलियदीर्घे द्विपुलांश्चियं ॥ तस्मात्तत्तं शास्त्रमात्मन्यभीमसेनविमत्सरः ॥ कुरुव्रतमिदं

॥

सम्यक्स्नेहासदास्नमीरितं ॥ त्वया कृतमिदं वीरत्वं नामांकं भविष्यति ॥ सा भीम द्वादशी स्नेहास
 र्वपापहरा शुभा ॥ यातुकल्याणिनी नामपुराह्वैतैर्युगे कल्पे च पठ्यते ॥ त्वामादिकर्त्ता भवशौ
 करे स्मिन् कल्पे महावीरवरप्रधान ॥ यस्याः स्मरन् कीर्त्तनमप्यशेषं विनष्टपापं त्रिदशाधिपः
 स्यात् ॥ दृष्ट्वा च यामप्सरसामपीशावेशा कृतान्तरेषु ॥ आभीरकं न्याविरभूतहलेन सौरैर्वशीसं
 प्रतिनाकपृष्टे ॥ ज्ञाताथ सा वैश्यकुलोद्भवा पिपुलोमकन्या पुरुहूतपत्नी ॥ तत्रापितस्याः प
 रिवारिकेयं ॥ मम प्रियासंप्रतिसत्पभामा ॥ स्नातः पुरामण्डलमेषतद्वते जोमयं वेदशरीरः
 माप ॥ अस्याश्च कल्पानेतिथौ विवस्वान्सहस्रधारेण सहस्ररस्मिः ॥ इदमेव कृतं महेन्द्रमुख्ये
 र्वसुभिश्चैव पुरासुरादिभिश्च ॥ फलमंत्रनशाक्यते हि वक्तुं यदि जिह्वा शतकोटयो मुखेभ्यः
 कलिकलुषविदारिणी मननानामितिकथयिष्यति यादवेन्द्रसूनुः ॥ अधिनरकगतान् मिह
 नसेषान् कुलमुद्धर्तुमिहैव यः करोति ॥ य इदमनघं शृणोति वाति भर्त्ता परिपठतीरुपरो

॥ रामः ॥

॥ ४ ॥